

BÀI PHÁT BIỂU CỦA AMCHAM VIỆT NAM

TẠI HỘI THẢO VỀ ĐỊNH MỨC CHI PHÍ TÁI CHẾ VÀ TRÁCH NHIỆM MỞ RỘNG CỦA NHÀ SẢN XUẤT, NHẬP KHẨU Ở VIỆT NAM (28/7/2023)

Kính thưa:

*Ông Phan Tuấn Hùng, Vụ trưởng Vụ pháp chế Bộ Tài nguyên Môi trường
Ông Đậu Anh Tuấn, Phó Tổng thư ký Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp VN*

Thưa các quý vị đại biểu!

Xin tự giới thiệu, tôi tên là James Ollen, Giám đốc Điều hành của Hiệp hội Thương mại Hoa Kỳ tại Việt Nam Thành phố Hồ Chí Minh (“AmCham Việt Nam”), trân trọng cảm ơn Ban tổ chức đã cho tôi cơ hội được phát biểu ngày hôm nay!

Tôi đánh giá cao sáng kiến tổ chức Hội thảo này ở Tp HCM để cộng đồng các doanh nghiệp phía Nam có cơ hội tham dự và góp ý đối với Dự thảo Fs, cũng như đề xuất một số giải pháp để triển khai hiệu quả chính sách EPR ở Việt Nam.

Như Quý vị đã biết, ngày 25/7/2023 là kỷ niệm 10 năm quan hệ đối tác toàn diện Việt-Mỹ. Từ khi hai nước bình thường hóa quan hệ đến nay, thương mại Việt-Mỹ đã tăng gấp 300 lần, đạt gần 140 tỷ USD vào năm 2022. Mỹ là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam, trong đó các doanh nghiệp Mỹ đang đóng vai trò rất quan trọng. Trong lĩnh vực bảo vệ môi trường, Amcham Việt Nam rất ủng hộ việc tái chế bao bì, sản phẩm thải bỏ để bảo vệ môi trường. Và trên thực tế, nhiều doanh nghiệp Mỹ đã đi tiên phong trong lĩnh vực này. Vì vậy, để chính sách EPR thực sự đi vào cuộc sống, đưa Việt Nam trở thành một điểm sáng về kinh tế tuần hoàn trong khu vực, chúng tôi xin có một số góp ý với Bộ Tài nguyên và Môi trường, cụ thể như sau:

I. Về Fs:

Như đã nêu chi tiết trong Thư góp ý của 14 Hiệp hội ngày 16/5/2023, nhiều đề xuất định mức tái chế Fs ở mức rất cao bất hợp lý, cụ thể:

Theo nghiên cứu của Liên minh Tái chế Bao bì Việt Nam (“PRO Việt Nam”) trình bày tại hội thảo ngày 23/03/2023, dùng phương pháp so sánh với mức trung bình của các thị trường, Fs trong dự thảo với bao bì giấy hỗn hợp và bao bì sắt còn cao hơn nhiều.

Theo số liệu của Bộ Tài nguyên & Môi trường tại Hội thảo ngày 28/6/2023, Fs trong Dự thảo còn cao hơn nhiều mức trung bình Fs của 13 nước Tây Âu. Lưu ý rằng chi phí tái

ché của EU chắc chắn cao hơn nhiều của Việt Nam vì nếu công nghệ tái chế như nhau thì do chi phí nhân công EU rất cao (lương tối thiểu ở Pháp là 1539 EUR ~ 40 triệu đồng/tháng, cao gấp 10 lần lương tối thiểu ở Việt Nam ở mức khoảng 4 triệu đồng/tháng), do vậy định mức Fs của Việt Nam nên thấp hơn của EU mới là hợp lý.

Định mức chi phí tái chế cao sẽ dẫn đến việc giá cả hàng hóa tăng cao, gây khó khăn cho sản xuất-kinh doanh và ảnh hưởng tiêu cực đến đời sống người dân, nhất là trong bối cảnh kinh tế khó khăn như hiện nay.

Fs cao bất hợp lý, theo chúng tôi, là do chưa theo nguyên tắc kinh tế tuần hoàn, đó là chưa trừ đi giá trị vật liệu thu hồi được. Trong Báo cáo Nghiên cứu Môi trường ngày 28/10/2021 của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế OECD đã nêu rõ “*Cần thiết kế các chương trình điều chỉnh phí sao cho đảm bảo khả năng thu hồi đầy đủ chi phí hoạt động*”. Chúng ta biết việc thu hồi chi phí hoạt động là từ hai nguồn: Giá trị vật liệu thu hồi được và đóng góp hỗ trợ tái chế của nhà sản xuất/nhập khẩu.

Vì vậy, chúng tôi cùng chung kiến nghị với các hiệp hội là:

Thứ nhất, với các vật liệu có giá trị tái chế thu hồi được lớn hơn chi phí tái chế như bao bì nhôm, sắt, giấy carton, bao bì nhựa cứng, v.v. nhà tái chế đã có lãi thì cần điều chỉnh hệ số Fs bằng 0, căn cứ theo khuyến nghị của OECD. Điều này hoàn toàn phù hợp với thực tiễn thu gom và tái chế ở Việt Nam hiện nay khi các bao bì, sản phẩm này về cơ bản đã được thu hồi hết, hầu như không có nguy cơ đối với môi trường, việc hỗ trợ thêm cho nhà tái chế đang hoạt động có lãi là không hợp lý.

Thứ hai, đối với các vật liệu có giá trị thu hồi thấp như bao bì ni-lon, bao bì giấy hỗn hợp: Rất cần đóng góp để hỗ trợ cho nhà tái chế, nhưng giá trị Fs cần hợp lý. Các hiệp hội đề xuất Fs căn cứ theo nghiên cứu của PRO Việt Nam, cụ thể như sau:

(i) Bao bì giấy hỗn hợp: Đề xuất Fs là 2.575đ/kg, căn cứ Fs PRO Việt Nam đề xuất ngày 23/03/2023 là 2.000 – 3.000 đ theo phương pháp so sánh thị trường.

(ii) Bao bì đa vật liệu mềm: Đề xuất Fs là 4.378đ/kg, căn cứ Fs PRO Việt Nam đề xuất ngày 23/03/2023 là 3.500đ – 5.000đ theo phương pháp tính toán.

(iii) Bao bì đơn vật liệu mềm, ngoại trừ túi ni-lon: Đề xuất Fs là 1.802đ/kg, căn cứ Fs PRO Việt Nam đề xuất ngày 23/03/2023 là 2.500đ – 4.500đ theo phương pháp tính toán, áp dụng thêm hệ số 0.5 vì đơn vật liệu dễ xử lý hơn đa vật liệu.

Thứ ba, bỏ chi phí quản lý hành chính 2% khỏi đề xuất Fs, vì 2% là số tiền rất lớn, lên tới nhiều trăm tỷ mỗi năm. Tiền lãi ngân hàng của số tiền doanh nghiệp đóng góp đủ để chi cho mục đích này.

II. Ngoài ra, chúng tôi xin có một vài kiến nghị để triển khai hiệu quả chính sách EPR ở Việt Nam, như sau:

Thứ nhất, kiến nghị cho phép các doanh nghiệp thực hiện kết hợp cả hình thức tự tái chế và nộp tiền hỗ trợ tái chế đối với một loại bao bì/sản phẩm trong cùng năm, thay vì

bắt buộc chọn một trong hai hình thức, để doanh nghiệp có thể thực hiện đầy đủ trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất theo mong muốn của Chính phủ.

Ngoài ra, trên thực tế, nhiều loại bao bì, sản phẩm hiện chưa có giải pháp tái chế hiệu quả, ví dụ bao bì giấy hỗn hợp, pin lithium, v.v. Các doanh nghiệp vẫn đang tìm giải pháp tái chế phù hợp, quá trình này có thể mất nhiều thời gian để thử nghiệm, và trong khi thử nghiệm, chưa thể xác định được số lượng được tái chế. Do đó, việc cho phép doanh nghiệp kết hợp cả hình thức tự tái chế và nộp tiền hỗ trợ tái chế là rất cần thiết để khuyến khích doanh nghiệp tìm giải pháp tái chế phù hợp.

Thứ hai, kiến nghị thay đổi cách nộp tạm ứng trước vào đầu năm 2024 sang quyết toán theo số lượng thực tế khi kết thúc năm 2024 (tức là nộp vào tháng 4/2025), để vẫn thực hiện đầy đủ trách nhiệm với môi trường mà giảm được khó khăn cho doanh nghiệp:

(i) Việc phải nộp tạm ứng một khoản đóng góp lớn (ước tính lên tới nhiều ngàn tỷ đồng) vào Quỹ Bảo vệ Môi trường Việt Nam từ đầu năm 2024 theo hướng dẫn của Bộ Tài nguyên và Môi trường cho các sản phẩm dự kiến sản xuất, nhập khẩu của năm 2024 (tức là phần lớn chúng còn chưa đưa ra thị trường), mà số tiền này sẽ nằm trong quỹ đến tận cuối năm 2025 mới được giải ngân, trong khi nhiều doanh nghiệp đang rất khó khăn trong sản xuất - kinh doanh, ngân hàng siết chặt cho vay, lãi suất cao, là “khó chòng khó” cho doanh nghiệp.

(ii) Việc điều chỉnh cách nộp đóng góp tái chế các sản phẩm, bao bì sản xuất/nhập khẩu trong năm 2024 vào đầu năm 2025 theo quyết toán số lượng thực tế cũng giống như thuế thu nhập doanh nghiệp hiện nay là nộp khi kết thúc kỳ, vừa giảm bớt khó khăn cho DN, vừa phù hợp với quy định tại điểm a, khoản 3, Điều 81, Nghị định 08/2022, đó là: “*Việc kê khai số tiền đóng góp tài chính được tính theo khối lượng sản xuất, đưa ra thị trường và nhập khẩu sản phẩm, bao bì của năm liền trước*”.

Thứ ba, cần có chính sách ưu đãi cho bao bì thân thiện với môi trường hoặc sử dụng vật liệu tái chế:

(i) Đề nghị đối với *phần bao bì đã sử dụng vật liệu tái chế tại Việt Nam được tính hệ số điều chỉnh Fs bằng 0* để khuyến khích doanh nghiệp sử dụng vật liệu tái chế trong bao bì.

(ii) Cần xây dựng cơ chế ưu tiên / khuyến khích đối với các loại *nguyên vật liệu thân thiện với môi trường làm bao bì, cụ thể đề nghị được tính hệ số Fs 0,5*.

Trên đây là nội dung một số kiến nghị của AmCham Việt Nam về Fs và triển khai EPR ở Việt Nam, một lần nữa chúng tôi xin cảm ơn Bộ Tài nguyên và Môi trường và VCCI đã tạo điều kiện cho chúng tôi được phát biểu và lắng nghe đề xuất của Hiệp hội.

Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn.